

Fortolkning av Riksadvokatens uttalelser og instruks til statsadvokatene og politimesterne vedrørende Bybetjenter – Brev av 10. april 2019

Riksadvokaten har nå gitt instruks til landets statsadvokatembeter og politimestre om at den kommunale trafikkbetjenten skal anses som offentlige tjenestemenn og at politiet i fremtidige saker for retten skal argumentere for dette. På sikt vil man forhåpentligvis nå frem i rettsapparatet og få endret rettspraksis.

Kort forhistorie:

Høsten 2018 satte Bymiljøetaten ved juridisk avdeling, i gang en prosess for å få fastslått Bybetjentenes rettslige stilling. Det var vår oppfatning at Bybetjentene er offentlige tjenestemenn etter straffeloven § 155. Kommuneadvokaten sa seg enige i vår vurdering, og sendte en forespørsel til Riksadvokaten om endring av påtalepraksis. Riksadvokaten sendte ut en forespørsel til de forskjellige politidistriktene om å redegjøre for sin eksisterende praksis. Etter å ha mottatt disse redegjørelsene, konkluderte Riksadvokaten med at eksisterende praksis bygget på en mangelfull forståelse av straffeloven § 155, og påla politidistriktene å endre sin påtalepraksis.

Riksadvokatens redegjørelse for korrekt praksis:

Straffeloven § 155 rammer den som ved vold eller trusler påvirker eller forsøker å påvirke en offentlig tjenestemann til å foreta eller unnlate å foreta en tjenestehandling. Vold/trussel må altså være knyttet til tjenestehandlingen, og en tjenesteperson som håndhever både offentlig myndighet og privatrettslig myndighet, vil være vernet når denne personen utøver eller har utøvd offentlig myndighet. Tilsvarende gjelder for hindring av offentlig tjenestemann etter straffeloven § 156.

Riksadvokaten konkluderer med at Bybetjenter (offentlige trafikkbetjenter) er vernet av straffeloven § 155 under utøvelse av offentlig myndighet. Det vises til at en slik forståelse har støtte i lovens ordlyd, forarbeider og reelle hensyn.

Riksadvokaten viser også til at såkalt «uegentlig rettsvillfarelse» (eks. at en gjerningsperson tror at betjenten håndhever privatrettslig myndighet, mens vedkommende i realiteten håndhever offentlig myndighet), må vurderes etter straffeloven § 26 om rettsuvitenhet. Dersom gjerningspersonens uvitenhet er uaktsom, kan man straffeforfølge vedkommende etter straffeloven § 155. Da våre Bybetjenter skal gå uniformert i tjeneste, er det min vurdering at tilnærmet alle rettsvillfarelser av denne typen vil være å regne som uaktsomme.

Ettersom det er håndhevelse av offentlig myndighet som er det avgjørende punktet for straffeforfølgelse etter straffeloven § 155, gjør Riksadvokaten oppmerksom på at påtalemyndigheten umiddelbart må undersøke om vedkommende håndhevet offentlig myndighet. Bymiljøetaten må følgelig i våre anmeldelser, redegjøre for om vold/trussel/hindring skjedde i forbindelse med utøvelse av offentlig myndighet.

Bybetjentene håndhever offentlig myndighet ved håndhevelse av politivedtektene, forskrift om offentlig parkeringsgebyr og forskrift om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr. Dersom det ilegges kontroll sanksjon vil antakelig dette også være håndhevelse av offentlig myndighet, dersom det skjer langs offentlig ferdselsåre. Håndhevelse av offentlig ferdselsåre ligger eksklusivt til kommunene og kan ikke håndheves av private aktører.